

ΣΥΝΤΟΜΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

(Σειρά κηρυγμάτων)

Η Α΄ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

Α΄ ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Τά κηρύγματα πού αρχίζουμε θά εἶναι μία ἀπλῆ καί σύντομη μελέτη τῶν ἀγίων Πατέρων. Θά μιλάμε γιά τόν βίο καί τήν διδασκαλία τους. Παρακαλοῦμε νά τά μελετᾶτε μέ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, γιατί πρόκειται περί τῶν ἀγίων Πατέρων.

1. Τό πρῶτο βιβλίο πού συναντᾶμε στήν σειρά τῶν πατερικῶν κειμένων εἶναι μία Ἐπιστολή τοῦ ἀγίου Κλήμεντος, ἐπισκόπου τῆς Ρώμης, τήν ὁποία αὐτός ἀπηύθυνε πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου. Γιά τόν ἅγιο αὐτό Πατέρα δέν γνωρίζουμε πολλά. Λέγουν ὅτι ἦταν συνεργάτης τοῦ ἀποστόλου Παύλου (βλ. Φιλιπ. 4,3). Καί λέγει ἀκόμη ὁ Συναξαριστής του ὅτι ἐξορίστηκε ἀπό τόν αὐτοκράτορα Τραϊανό πέρα ἀπό τόν Εὐξείνιο Πόντο καί, ἀφοῦ ἔπαθε πολλά βασανιστήρια, τελικά τόν ἔρριξαν στήν θάλασσα μέ σιδερένια ἄγκυρα στόν λαιμό του. Τόν ἐορτάζουμε στίς 24 Νοεμβρίου.

2. Στήν ἐποχή τοῦ ἀγίου Κλήμεντος, τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ τῆς Ρώμης, ξέσπασε στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου μία κρίση. Ἀναφέρω τήν κρίση αὐτή: Μερικοί λαϊκοί χριστιανοί τῆς Κορίνθου, πού παρίσταναν τούς «ζηλωτές», ἀλλά ἦταν «φιλόνοι» (45,1), ἄνθρωποι δηλαδή πού ἀγαποῦσαν τούς καυγάδες, ἤθελαν νά ἀλλάξουν τήν ἐκκλησιαστική κατάσταση στήν περιοχή τους, νά διώξουν τούς λειτουργούς τῆς Ἐκκλησίας καί νά βάλουν ἄλλους, πού αὐτοί τούς νόμιζαν γιά καλύτερους. Αὐτό τό κίνημα προκάλεσε μεγάλη ταραχή, γι' αὐτό καί ὁ ἅγιος Κλήμης ἀναγκάστηκε νά στείλει ἀπό τήν Ρώμη πού βρισκόταν μία Ἐπιστολή πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου. Στήν Ἐπιστολή του αὐτή δίνει λύση στό πρόβλημα πού δημιούργησαν τά λίγα ἐκεῖνα πρόσωπα πού φάνονταν μέν ὡς ζηλωτές, ἀλλά ὁ ἅγιος τά χαρακτηρίζει «προπετῆ» καί «αὐθάδη» πρόσωπα. Ἡ λύση εἶναι ἡ ἐξῆς: Ἡ θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Ἐκκλησία εἶναι μόνιμη καί δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν θέληση μερικῶν χριστιανῶν. Καί εἶναι μόνιμη ἡ θέση τῶν Ἐπισκόπων στήν Ἐκκλησία, γιατί αὐτοί ἔχουν «Ἀποστολική Διαδοχή». Καί τούς λειτουργούς λοιπόν πού κατέστησαν οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ διάδοχοί τους δέν μπορεῖ νά τούς ἀντικαταστήσει κανένας! Αὐτή ἡ θέση τοῦ ἀγίου Κλήμεντος, Ἐπισκόπου Ρώμης, ἦταν χρυσό κλειδί, γιά νά λυθεῖ τό ἐκκλησιαστικό πρόβλημα τῆς Κορίνθου καί νά κοπάσει ἡ ταραχή πού δημιουργήθηκε στήν Ἐκκλησία της.

3. Τό περιεχόμενο τῆς Ἐπιστολῆς, πού ἀποτελεῖται ἀπό 65 κεφ., μέ σύντομα λόγια εἶναι τό ἐξῆς: (1) Ἡ Ἐπιστολή χωρίζεται σέ δύο μεγάλα μέρη καί κατακλείεται ἀπό ἕναν ἐπίλογο. Τό πρῶτο μέρος τό ἀποτελοῦν τά κεφ. 1-36. Σ' αὐτό τό μέρος ἔχουμε γενικές παραινέσεις. Στήν ἀρχή ὁ ἅγιος Κλήμης ἀναφέρεται στό πρόβλημα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, γιατί διαιρέθηκε ἡ Ἐκκλησία αὐτή καί ἔφυγε ἡ εἰρήνη ἀπό τούς χριστιανούς της. Ἡ κατάσταση αὐτή, λέγει, μπορεῖ νά διορθωθεῖ μόνο μέ τήν μετάνοια ὄλων, ἀλλά ἰδιαίτερα αὐτῶν πού προκάλεσαν τήν ταραχή. Τούς λέει νά ταπεινωθοῦν καί νά μήν ἐπαίρονται καί νά ζητοῦν νά κατευθύνουν τό ποιῆνιο τοῦ Χριστοῦ. «Ταπεινοφρο- νούντων – τούς λέγει – ἐστίν ὁ Χριστός, οὐκ ἐπαιρομένων ἐπί τό ποιῆνιον αὐτοῦ» (16,1). Τούς λέει ἀκόμη νά ἀγαποῦν τήν ὑπάρχουσα τάξη στήν Ἐκκλησία καί νά εἶναι ὑπάκουοι. Παράδειγμα σ' αὐτό τούς φέρνει ἀπό τόν ἄψυχο κόσμο τόν ἥλιο καί τά ἀστέρια, πού ἀκολουθοῦν τήν καθορισμένη τροχιά τους, χωρίς καμμιά παρέκλιση («δίχα πάσης παρεκβάσεως», 20,3), γι' αὐτό καί εἶναι «ἐν ὁμοιοῖα», δέν συγκρούονται δηλαδή μεταξύ τους.

(2) Τό δεύτερο μέρος τό ἀποτελοῦν τά κεφ. 37-61. Σ' αὐτό τό τμήμα ὁ ἅγιος Κλήμης προχωρεῖ βαθύτερα στό θέμα τῆς τάξεως καί πειθαρχίας καί ὁμοιοῖας τῶν χριστιανῶν μέσα στήν Ἐκκλησία. Ὁ χριστιανός, λέγει, πού διαπληκτίζεται μέ τούς ἄλλους καί προξενεῖ ταραχές στήν Ἐκκλησία, ἀμαρτάνει στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ κάθε χρι- στιανός εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Τούς λέγει:

*«Ἴνα τί διέλκομεν καί διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ καί στασιάζομεν
πρός τό σῶμα τό ἴδιον, καί εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα, ὥστε ἐπιλαθέσθαι
ἡμᾶς ὅτι μέλη ἐσμέν ἀλλήλων;» (46,7).*

Ἄς σκεπτόμαστε αὐτό τό φοβερό, πού λέει ὁ ἅγιος Κλήμης, ὅτι, ὅταν οἱ χριστιανοί διαπληκτιζόμαστε μεταξύ μας, «διασπῶμεν τά μέλη τοῦ Χριστοῦ». Δηλαδή, κάνουμε τό ἔργο τῶν... σταυρωτῶν τοῦ Χριστοῦ!

Ἐναν ὠραῖο πάλι λόγο λέγει ὁ ἅγιος Κλήμης γιά τήν ἐνότητα καί τήν ἀγάπη μεταξύ μας: Τό νά ὑποτάσσεται ὁ ἕνας στόν ἄλλο. «Ἵποταστέσθω – λέγει – ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καθὼς ἐτέχθη ἐν τῷ χαρίσματι αὐτοῦ» (38,1).

Ἄλλά εἶναι πολύ ὠραία αὐτή ἡ περικοπή τοῦ ἀγίου Κλήμεντος γιά τήν ἀγάπη. Ἡ περικοπή αὐτή θυμίζει τόν ὕμνο τοῦ ἀποστόλου Παύλου, πού λέγει στό 13ο κεφ. τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς του. Λέγει ὁ ἅγιος Κλήμης:

*«Οὐδέν βάνουσον ἐν ἀγάπῃ,
οὐδέν ὑπερήφανον·
ἀγάπη σχίσμα οὐκ ἔχει,
ἀγάπη οὐ στασιάζει,*

*ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν ὁμοιοῖα·
δίχα ἀγάπης οὐδέν εὐάρεστόν ἐστιν τῷ Θεῷ» (49,5).*

Τό βαθύτερο κίνητρο τῶν ταραχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου ἦταν ἡ φιλοδοξία, γιατί οἱ ταραχοποιοί παραγκώνισαν τοὺς ὑπάρχοντες Πρεσβυτέρους, γιά νά καταλάβουν εἴτε αὐτοί εἴτε ἄλλα πρόσωπα τῆς προτίμησής τους ἐπίσημη θέση στήν Ἐκκλησία. Ἀλλά τοὺς λέγει τώρα ὁ ἅγιος Κλήμης ὅτι εἶναι προτιμότερο νά εἶναι μικροί καί ἐλάχιστοι στό ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ, παρά νά καταλάβουν μεγάλη καί ὑψηλή θέση στήν Ἐκκλησία καί νά στερηθοῦν τήν σωτηρία τους. Τοὺς λέγει ἐπί λέξει:

«Ἄμεινον γάρ ἐστιν ὑμῖν ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Χριστοῦ μικρούς καί ἐλλογίμους ὑμᾶς εὐρεθῆναι ἢ καθ' ὑπεροχὴν δοκοῦντας ἐκριφθῆναι ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ» (57,2).

Τά λόγια αὐτά μέ ἀπλότητα λέγουν τό ἐξῆς: Καλύτερα νά εἶναι κανεῖς ἕνας ἀπλός εὐλαβῆς ἱερέας ἢ ἀκόμη καί ἕνας ἀπλός καντηλανάφτης μέ φόβο Θεοῦ, παρά νά γίνει ἀξιωματοῦχος κληρικός καί νά χάσει τήν ψυχή του. Τό πᾶν εἶναι «μή ἐκριφθῆναι τῆς ἐλπίδος τοῦ Χριστοῦ», πού μᾶς εἶπε ὁ ἅγιος Κλήμης, καί ὄχι οἱ θρόνοι καί τά ἀξιώματα.

(3) Στό τρίτο μέρος τῆς ἐπιστολῆς (κεφ. 62-65) ὁ συγγραφεύς ἅγιος Κλήμης ἐκφράζει τήν ἐλπίδα οἱ κομιστές τῆς ἐπιστολῆς νά τοῦ δώσουν τήν χαρά, ὅταν ἐπιστρέψουν, φέροντάς του τό μήνυμα ὅτι ἀποκαταστάθηκε ἡ εἰρήνη στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου.

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

(Συνεχίζεται)